CG Board Class 9 Sanskrit Book Solutions

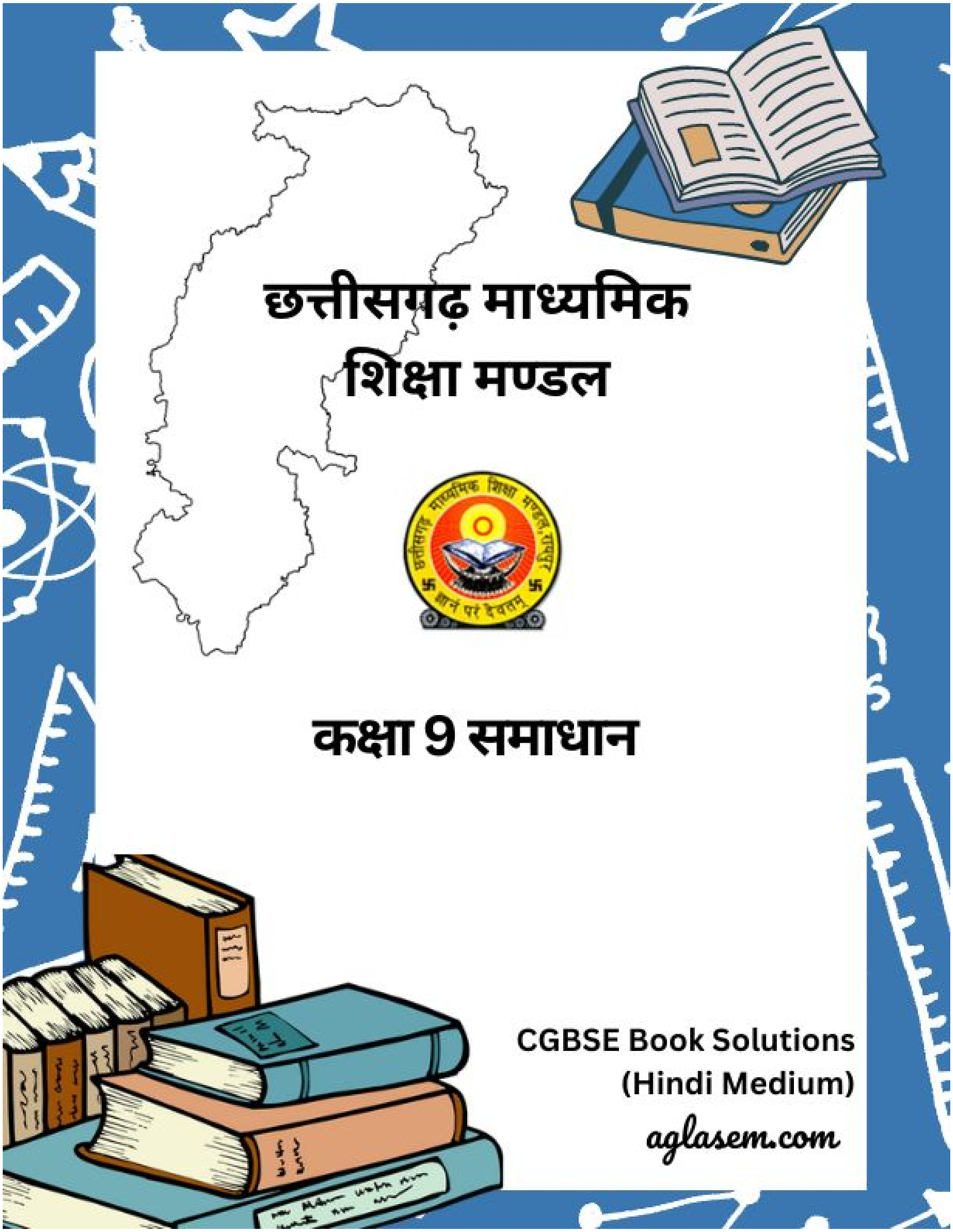

CGBSE Class 9 Sanskrit Solutions
Chapter - 2
न त्यक्तव्यः अभ्यासः

अभ्यासः

Q.1. निम्नलिखितानां प्रश्नानाम् उतराणि लिखत -

Page No. 8
क) भूमिः कथं शुष्का अभवत् ?
उत्तर :- ग्रामे बहुकालपर्यन्तम् अनावृष्टिः आसीत्। अतः भूमिः शुष्का अभवत्।

Page No. 8
ख) दैवज्ञः ग्रहगतिं परिशील्य किम् उक्तवान् ?
उत्तर :- दैवज्ञः ग्रहगतिं परिशील्य उक्तवान् "न केवलम् अस्मिन् वर्षे अपि तु आगामिवर्षत्रयपर्यन्तमत्र वृष्टिः न भविष्यति" इति।

Page No. 8
ग) अनावृष्टौ ग्रामवासिनः किम् अकुर्वन् ?
उत्तर :- अनावृष्टौ ग्रामवासिनः यत्र कुत्रापि गतवन्तः।

Page No. 8
घ) कृषकः शुष्कं क्षेत्रं किमर्थं कर्षति ?
उत्तर :- क्षेत्रकर्षणस्य अभ्यासः नष्टः न भवेत्।अतएव कृषकः शुष्कं क्षेत्रं कर्षति।

Page No. 8
ङ) मेघः सर्वान् मेघान् आहूय किं प्रार्थनाम् अकरोत् ?
उत्तर :- मेघः सर्वान् मेघान् आहूय प्रार्थनाम् अकरोत् यत "कृपया वर्षन्तु"।

Page No. 8
Q.2. पाठं दृष्ट्वा रिक्तस्थानानि पूर्तिं कुरुत -
क) आगामिवर्षत्रयपर्यन्तमत्र .... न भविष्यति
ख) तस्य ग्रामस्य एक................. तत्र स्थितवान् ।
ग) इदं शुष्कं क्षेत्रं.................कर्षति ।
घ) यदा वृष्टिः भविष्यति तदा मम कृषिकार्यं.............. भवेत्।

docs.aglasem.com
aglasem.com

ड.) आनन्देन स्वक्षेत्रे कृषिकार्यं..................।

उत्तर :- क)वृष्टिः, **ख**)कृषकः, **ग**)वृथा, **घ**)विस्मृंत, **ड.**)आरब्धवन्तः .|

Page No. 8
Q.3. अधोलिखितानि कथनानि कः कं च कथयन्ति -

कथनानि	**कः**	**कम्/कान्**
क) अत्र त्रिवर्षपर्यन्तं वृष्टिः न भविष्यति	दैवज्ञः	ग्रामवासिनम्
ख) सर्वे विषयाः मया ज्ञाताः एव	कृषकः	मेघम्
ग) साधु, साधु	मेघः	कृषकम्
घ) अहम् अधुना एव वर्षामि	मेघः	कृषकम्
ड.) कृपया वर्षन्तु	मेघः	मेघान्

Page No. 9
Q.4. स्तम्भमेलनं कुरुत -

1) सुवृष्टिः - परं बलम्
2) पानजलस्य - अभवत्
3) शुष्कं क्षेत्रम् - विचारितवन्तः
4) ग्रामवासिनः - कर्षति
5) अभ्यासो हि - अभावः

उत्तर :- 1) अभवत् , 2)अभावः, 3) कर्षति, 4) विचारितवन्तः, 5)परं बलम्, |

Page No. 9
Q.5. अधोलिखितेषु पदेषु ल्यप् प्रत्ययान्त-पदान् चिनुत -
अभ्यासः, परिशील्य, गत्वा, उक्तवान्, दृष्ट्वा, परित्यज्य, आहूय
उत्तर :- ल्यप् प्रत्ययान्त शब्द - परिशील्य , परित्यज्य , आहूय |

Page No. 9
Q.6. अधोलिखितेषु वाक्येषु क्रिनावृष्टिः न भवतु।
यथा - अनावृष्टिः न भविष्यति। - अनावृष्टिः न भवतु।
क) कृषकः शुष्कं क्षेत्रं कर्षति । - कृषकः शुष्कं क्षेत्रं कर्षतु |
ख) मेघाः अत्र वर्षन्ति। - मेघाः अत्र वर्षन्तु |
ग) कदापि वर्षणं न विस्मरति। - कदापि वर्षण न विस्मरतु |
घ) कृषिकार्यम् आरभते। - कृषिकार्यम् आरभताम् |
ड.) वयम् पद्यं स्मरामः। - वयं पद्यं स्मराम |
Page No. 9
Q.7. अधोलिखिते श्लोके पदपूर्तिं कुरुत -

docs.aglasem.com
aglasem.com

अभ्यासो न हि …………………अभ्यासो ...,......... परं बलम्।
………………..विषं विद्या अजीर्णे ....।।
उत्तर :- 1)व्यक्तव्यः, 2) हि, 3)अनभ्यासे, 4) भोजनं विषम् |

aglasem
docs.aglasem.com
aglasem.com